Sünnete İttibayı Emreden

40 AYET

ve Selefin Açıklamaları

Derleyen:
Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

Kitap ve Sünnet'e
Davet Yayınları

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

SÜNNETE İTTİBAYI EMREDEN

40 AYET

VE

SELEFİN AÇIKLAMALARI

derleyen

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI

1435

özgün ismi

SÜNNETE İTTİBAYI EMREDEN 40 AYET VE SELEFİN AÇIKLAMALARI

derleyen
Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

kapak tasarım
Ebu Huzeyfe Muhammed Akif

irtibat
kitabvesunnet@gmail.com

YAYIN HAKKI İSLAM ÜMMETİNE VAKIFTIR, DİLEYEN ÇOĞALTABİLİR

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurur:

"Ve kim kendisine hidayet beyan edildikten sonra Resul'e karşı gelir, mü'minlerin yolundan gayrisine tabi olursa onu döndüğü yola çevirириz ve cehenneme yaslarız. Ve orası ne kötü bir varış yeridir."

(Nisa Suresi, 115. ayet)

Şeyhulİslam İbn Teymiyye (rahimehUllah) der ki:

"Doğru yol belli olduktan sonra Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e karşı gelen ve O'na muhalefet eden herkes, mü'minlerin yolundan başka bir yola tabi olmuştur. Ve mü'minlerin yolundan başka bir yola tabi olan herkes Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e karşı gelmiş ve muhalefet etmiştir. Şayet biri tabi olunan gerçek mü'minlerin yolunun yanlış olduğunu düşünecek olursa, bu aynen Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yolunu takib etmenin yanlış olduğunu düşünmek gibidir."

(bknz. Niçin Selef Yolunu Seçtim? Selim el-Hilali)

بسم الله الرحمن الرحيم

Şüphesiz ki hamd Allah'ındır. O'na hamdederiz ve O'na istiane ederiz ve O'ndan mağfiret dileriz. Ve nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur ve kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Ve Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve Muhammed'in O'nun kulu ve resûlu olduğuna şehadet ederim.

"Ey iman edenler! Allah'tan, sakınılması gerektiği şekilde sakının ve ancak müslümanlar olarak ölünüz."[1]

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan eşini yaratıp ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar türeten Rabbinizden sakının; kendi adına birbirinizden istekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını kırmak)tan sakının. Şüphesiz ki Allah, sizin üzerinizde murakıbtır."[2]

"Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve doğru söz söyleyin, ki amellerinizi ıslâh etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Her kim Allah'a ve Resûlu'ne itaat ederse, o fevz'ul-azîm (en büyük mükâfat) **ile kurtuluşa ermiş olur."**[3,4]

---

[1] Âl-i İmran Suresi, 102. ayet

[2] Nisa Suresi, 1. ayet

[3] Ahzab Suresi, 70.-71. ayet

[4] Sözümüze Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den sahih olarak rivayet edilen hacet hutbesi ile başladık. Ebu Davud (2118), Tirmizi (1105), Nesâî Müctebâ'da (6/89) ve "Amel'ul-Yevmi ve'l-Leyle"de (392, 393), İbni Mace (1892)'de. Senedi sahihtir.

Emmâ ba'du:

Şüphesiz ki sözün en doğrusu Allah'ın kitabıdır ve yolların en güzeli de Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yoludur ve işlerin en şerlisi sonradan çıkarılanlardır ve her sonradan çıkarılan bid'attır ve her bid'at dalâlettir ve her dalâlet de ateştedir.[5]

Günümüzde müslümanlar grup grup olmuş ve her fırka kendi metoduna, anlayışına ve ayinlerine çağırmaktadır. Yaptıkları bid'atları örtbas edebilmek ve müslümanlar nazarında meşrulaştırabilmek için "bu amel bize gizli bir şekilde nakledildi" veya "ben falancayı rüyamda gördüm ve bana böyle yapmamı emretti" derler, oysa ki din tamamlanmış ve eksik hiç bir şey bırakılmamıştır.

Allah (subhanehu ve teala) bize Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e uymamızı emretmiş O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'de bize uçan kuştan dahi haber vermiştir.

Kur'an'da Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e ittibayı emreden bir çok ayeti müşahede edersiniz ve Selef'in tefsirlerinde ve kitaplarında bunların sıkça tekrarlandığını ve açıklandığını görürsünüz. Bu bilgileri toplamaya çalıştım ve sünnet düşmanlarına karşı silah olarak hazırladım.

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) doğru yol olan Kurtuluş Fırkasını tavsif ederken şöyle buyurmuştur:

---

[5] **"Şüphesiz ki sözün en doğrusu Allah'ın Kitab'ıdır...."** kavli, Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Cuma hutbesinin sıfatı hakkındaki Cabir bin AbdUllah (radıyAllahu anh) hadisinden, Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den merfû olarak varid olmuştur. Bunu Ahmed (3/319 ve 371), Müslim (2/592), Nesâî (3/188), İbni Mace (45), Beyhakî (3/213) sahih olarak tahric etmişlerdir.

"Benim ve ashabımın üzerinde olduğu üzere olandır."[6]

Sadece bu vasıfta olan alimlerden alıntılar yaptım, zira bu vasıfta olmayanların bırakın kendilerine ümmete hiç mi hiç faydaları dokunmayacaktır, bilakis kendileri saptıkları gibi kendilerine uyan zavallıları da saptıracaklardır.

Bu zevatın kendi aralarında bölük pörçük oldukları halde sünnet ehline düşmanlıklarında birbirleriyle ittifak kurup saldırdıklarını görürsünüz, biz bu güruhun arasında ayrım yapmıyoruz, zira Kurtuluş Fırkasının karşısında hepsi birdir...

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

[6] Hasendir. Sahihu Suneni Tirmizi, 2641. hadis, Şeyh el-Elbani

1. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

كَمَا اَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

"Nitekim sizin içinizden sizden bir Resûl gönderdik, ayetlerimizi size tilâvet ediyor (okuyor) **ve sizi tezkiye ediyor** (arındırıyor) **ve size kitab ve hikmeti öğretiyor ve sizin bilmediklerinizi size öğretiyor."**[7]

İbn Kesir (rahimehUllah) der ki: "Allah (subhanehu ve teala) mü'min kullarına Resûlu Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i peygamber olarak göndermekteki nimetini hatırlatıyor.

O peygamber, mü'minlere Allah (subhanehu ve teala)'nın açıklayıcı ayetlerini okuyor ve onları cahiliyye davranışlarından, ruhi pisliklerden, ahlaki kötülüklerden arıtıp temizliyor.

Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarıyor. Kitabı-ki bu Kur'an'dır. Hikmeti-ki bu Sünnet'tir, kendilerine öğretiyor. Ve daha bilmedikleri başka şeyleri de belletiyor.

Onlar cahiliyye devrinde bilgisiz, uydurma sözler peşinden koşan beyinsizler güruhu idiler.

Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in risaleti bereketiyle veliler haline geldiler. Bilgiler seciyesine sahip oldular.

[7] Bakara Sûresi, 151. ayet

İnsanların bilgi bakımından en derini, kalb bakımından en iyisi, zahmet bakımından en azı, ifade bakımından en doğrusu haline geldiler."[8]

[8] Tefsir'ul-Kur'an'il-Azim, İbn Kesir, Bakara Suresi, 151. ayetin tefsiri

2. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمَا اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ

"Ve Allah'ın üzerinizdeki nimetini ve Kitab ve ve Hikmet'ten size indirdiklerini düşünün (ki) **onunla, size vaaz ediyor. Ve Allah'tan korkun ve Allah'ın herşeyi bildiğini bilin."**[9]

İmam Kurtubi der ki: "**Allah'ın** İslam ve hükümleri beyan etmek suretiyle '**üzerinizdeki nimetini, vaaz etmek için**' yani korkutmak üzere '**..Kitab ve ve Hikmet'ten size indirdiklerini düşünün...**' Burada hikmet Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in vasıtası ile Kitab'ta hakkında nas buyurmadığı hususlarda Allah'ın muradını açıklayan Sünnet'tir."[10]

[9] Bakara Sûresi, 231. ayet

[10] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, İmam Kurtubi, Bakara Suresi, 231. ayetin tefsiri

3. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana ittiba ediniz ki, Allah sizi sevsin ve mağfiret etsin. Ve Allah Gafur'dur, Rahim'dir"[11]

İbn Kesir der ki: "Bu ayetin hükmüne göre, Allah (subhanehu ve teala)'yı sevdiğini iddia ettiği halde Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yolunda olmayan kişi her sözünde, halinde Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yoluna ve O'nun getirdiği hak dine uymadığı sürece bu davasında yalancıdır.

Nitekim sahih bir hadiste Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Kim, emrimiz üzere olmayan bir amel işlerse, o** (amel) **reddolunmuştur."**[12]

Bunun içindir ki Allah (subhanehu ve teala): **'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olunuz ki, Allah da sizi sevsin…'** buyurmuştur."[13]

---

[11] Âl-i İmrân Sûresi, 31. âyet

[12] Muslim tahriç etmiştir (Kitâbu'l Agdıye, Nakzu'l Ahkâmi'l Bâtıle Bâbı, 2/16, No: 3242)

[13] Tefsir'ul-Kur'an'il-Azim, İbn Kesir, Âl-i İmrân Suresi, 31. ayetin tefsiri

İmam Taberi der ki: "Şurası bir gerçektir ki Allah (subhanehu ve teala)'yı tanıdığını ve sevdiğini iddia eden herkesin Allah'ın Resûlu olan Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i de tanıması ve sevmesi ve de O'nun yolundan ayrılmaması gerekir.

Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) yolundan ayrılan herkes, sapıklık içindedir.[14]

İbn Teymiyye der ki: "Bu ayette Allah (subhahe ve teala) kulların Allah için olan sevgilerini, Resûlune uymanın bir gereği, Resûlune uymayı da Allah'ın kendilerine sevgisinin gereği kılmıştır. (ve sözlerine seleften birinin söyle dedigini naklederek devam eder:) 'Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yoluna ve sünnetine sarılınız.

Bir kul peygamberin yoluna ve sünnetine sarılır da Allah'ı zikreder ve bedenî Allah korkusundan ürperirse, kuru yaprakların ağaçtan döküldüğü gibi hataları kendisinden dökülür.

Bir kul peygamberin yolu ve sünneti üzerinde olur da yalnızken Allah'ı zikreder ve Allah korkusundan gözleri yaş dökerse cehennem ateşi asla ona dokunmaz.'

Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yol ve sünnetinde itidalli olmak, o yol ve sünnete aykırı olarak başka amelde çok çaba göstermekten hayırlıdır; öyleyse, amellerinizin peygamberlerin yol ve sünnetinde itidalli ve gayret üzere olmasına olanca çabayı gösteriniz."[15]

[14] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, İbn Cerir et-Taberi, Al-i İmran, 31. ayetin tefsiri
[15] Takva Risalesi, İbn Teymiyye

İbn Kayyim el-Cevziyye şöyle der: "Onların Allah (subhanehu ve teala)'yı sevmeleri, Allah'ın Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e uymalarına bağlanmıştır.

Resûle uymama onların Allah'ı sevmemelerinin bir neticesidir. Öyle ise onların Allah'ı, Allah'ın da onları sevmesinin gerçekleşmesi Allah'ın Resûlune tabi olmadan düşünülemez.

Bu, şunu da gösterir ki: Allah'ın Resûlune uymak, Allah ve Resûlunu sevmek, Allah'ın emirlerine itaat etmektir. Allah ve Resûlu kula her şeyden daha sevimli olmadığı müddetçe, kulluk tamam olmaz. Böylece kulun nezdinde Allah ve Resûlunden daha sevimli bir şey olmaz."[16]

[16] Medaric'us-Salikîn, İbn Kayyim el-Cevziyye

4. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

قُلْ اَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

"De ki: Allah'a ve Resûlu'ne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse şüphesiz Allah kafirleri sevmez."[17]

İbn Kesir der ki: "Allah (subhanehu ve teala) herkese emrederek buyuruyor ki: **'De ki: Allah'a ve Resûlu'ne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse şüphesiz Allah kafirleri sevmez.'**

Bu da delâlet ediyor ki; davranışlarında Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e zıt hareket etmek küfürdür. Bu vasıfta olanları, her ne kadar kendini Allah'ı seviyor ve O'na yakınlaşıyor zannetse de peygamberlerin sonuncusu, cinler ve insanlar âlemine Allah'ın elçisi, ümmî Resûl Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e uyuncaya kadar Allah kat'iyyen sevmeyecektir. O peygamber ki nebiler, resuller, hattu Ulu'l-Azm peygamberler onun zamanında gelmiş olsalardı ona ve dinine tâbi olmaktan başka bir şey yapamazlardı."[18]

Şeyh el-Elbani der ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e itaat etmekten yüz çevirmek ancak kafirlerin işlerindendir."[19]

---

[17] Âl-i İmrân Sûresi, 32. âyet
[18] Tefsir'ul-Kur'an'il-Azim, İbn Kesir, Âl-i İmrân Suresi, 32. ayetin tefsiri
[19] el-Hadisu Huccet'un bi nefsihi fi'l-Akaidi ve'l-Ahkam, Şeyh el-Elbani

5. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَاءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖ اِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Ve topluca Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. Ve parçalan(ıp ayrıl)**mayın ve Allah'ın üzerinizdeki nimetini düşünün. Siz birbirinize düşmanlar iken, O, kalplerinizi birleştirdi. Böylece O'nun** (bu) **nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Ve siz, bir ateş çukurunun kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle beyan ediyor ki, tâ ki hidâyete erebilesiniz."**[20]

İmam Kurtubi der ki: "Şüphesiz Allah (subhanehu ve teala) birbirimizle kaynaşmamızı emretmekte ve ayrılığı yasaklamaktadır. Zira ayrılık/tefrika helak olmaktır, cemaat ise kurtuluştur."

Ve devamla şöyle der: "Allah (subhanehu ve teala) bizlere, Kitabına ve peygamberinin sünnetine sımsıkı sarılmayı, ihtilaf halinde onlara başvurmayı farz kılmış, Kitab ve Sünnete hem

[20] Âl-i İmran Sûresi, 103. âyet

itikad, hem amel bakımından sımsıkı sarılmak ilkesi etrafında bir araya gelmemizi emretmiştir.

Bu ise, sözbirliğini gerçekleştirmenin ve kendisi vasıtasıyla din ve dünya menfaatlarının gerçekleşebileceği, dağınıklığın düzene girdiği bir araya gelmenin ve ihtilaftan kurtulmanın bir sebebidir. Aynı zamanda O, bizlere bir araya gelmeyi emretmiş ve iki kitap ehlinin karşı karşıya araya gelmeyi emretmiş ve iki kitap ehlinin karşı karşıya kaldığı tefrikaya düşmekten de nehyetmiştir. İşte ayetin tam manası budur."[21]

[21] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, İmam Kurtubi, Âl-i İmran Sûresi, 103. âyetin tefsiri

6. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"Ve Allah'a ve Resûl'e itaat ediniz, umulur ki siz rahmet olunursunuz."[22]

İmam Kurtubi der ki: "Allah (subhanehu ve teala): '**Allah'a ve Resûl'e itaat ediniz…**' diye buyurmaktadır. Yani, farzlar hususunda Allah'a, sünnetler hususunda da Resûl'e itaat edin. '**...umulur ki siz rahmet olunursunuz.**' Allah size rahmet ihsan etsin diye."[23]

[22] Âl-i İmran Sûresi, 132. âyet

[23] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, İmam Kurtubi, Âl-i İmran Sûresi, 132. âyetin tefsiri

7. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِى ضَلَالٍ مُبِينٍ

"Andolsun ki Allah, kendilerine, içlerinden, ayetlerini, onlara okuyan ve onları tezkiye eden ve onlara Kitap ve hikmeti öğreten bir Resûl göndermekle, mü'minleri minnettar buyurdu. Ve oysa bundan önce (onlar) **apaçık bir dalâlet içinde idiler."**[24]

İmam Taberi der ki: "Allah (subhanehu ve teala), mü'minlere lütuf ve ihsanda bulunmuştur. Zira Allah onlara kendi içlerinden bir Peygamber göndermiştir. O Peygamber mü'minlere, Allah'ın âyetleri olan Kur'anı okur, onları mânevi kirler olan günahlardan temizler.

Onlara Allah'ın kitabını ve ResulUllah'ın, hikmet kaynağı olan sünnetini öğretir. Halbuki onlar, Peygamber gönderilmeden önce apaçık bir sapıklık ve koyu bir cehalet içindeydiler. Allah (subhanehu ve teala) 'nın, kullarına en büyük lütuf ve nimeti, aydınlatıcı bir nur olan Nebîmiz (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i göndermesidir.

[24] Âl-i İmran Sûresi, 164. âyet

Allah (subhanehu ve teala) bütün bu kainatı ve kainatın içinde bulunan gökleri ve yeri, ayı ve güneşi, yıldızları ve diğer gezegenleri, denizleri ve ırmakları, dağları ve bitkileri yaratmış, bunların bizim içim bir lütuf olduğunu söylememiş fakat Peygamber olan Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i gönderme nimetinin büyük bir lütuf olduğunu beyan etmiştir. Bu da bu nimetin büyüklüğünü göstermektedir."[25]

[25] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Al-i İmran Suresi, 164. ayetin tefsiri

8. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُولِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَاْوِيلًا

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin ve Resûle itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine (de)**. Şayet bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve âhiret gününe inanmışsanız, onu, Allah'a ve Resûle arzedin. Bu hayırdır ve sonuç itibariyle daha güzeldir."**[26]

İmam Şatibi (rahimehUllah) der ki: "Bu ayet ve benzerleri anlaşmazlığın Allah (subhanehu ve teala)'nın kitabına ve Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sünnetine götürülmesi hususunda açıktır.

Zira sünnet Kur'an'ı açıklayıcıdır. Bu da gerçeğin Kur'an'da olduğunu ve ondaki açıklamanın doyurucu olduğunu, ondan sonra onun yerine başka bir şeyin geçemeyeceğini göstermektedir.

Sahabe (radiyAllahu anhum)'da böyle yapmıştır. Onlar bir meselede ihtilaf ettiklerinde o meseleyi Kitab ve Sünnete götürürlerdi."[27]

[26] Nisa Sûresi, 59. âyet
[27] El-İ'tisam, İmam Şatibi

İbn Kesir (rahimehUllah) der ki: "Allah (subhanehu ve teala):

'Allah'a itaat edin' buyuruyor ki, bundan maksad O'nun kitabına uymaktır.

'Resule itaat edin' buyuruyor ki; bundan maksad, O'nun sünnetine sarılmaktır.

'Sizden olan emir sahiplerine (de)' buyuruyor ki, emirlerin Allah'a itaat olan konularındaki emirlerine itaat edilecek, değilse Allah'a isyan olan konulardaki emirlerine itaat edilmeyecektir.

'Şayet bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz ve Allah'a ve âhiret gününe inanmışsanız onu Allah'a ve Resûlune arz edin.' Allah (subhanehu ve teala)'nın bu emri delâlet ediyor ki, insanların gerek dinin usûlüne ve gerekse fürûuna dâir ihtilâfa düştükleri her husus, Allah'ın Kitab'ına ve sünnete bırakılacaktır.

Yani husûmetleri ve bilmediklerinizi Allah'ın Kitab'ıyla Resûlu'nun sünnetine bırakarak aranızda ihtilâf konusu olan şeylerde onları hakem kılın. (Ayrıca ayet) ihtilâf konularında Kitâb ve sünnetin hakemliğine başvurarak bu konuda onlara dönmeyenlerin, Allah'a ve ahiret gününe inanmamış olduklarına delâlet eder.

Allah (subhanehu ve teâlâ): **'Bu hayırdır.'** buyuruyor ki, Allah'ın kitabı ve resulunun sünnetini hakem kılmak ve ihtilâfı halletmede bunlara müracaat etmek daha hayırlıdır.

'...sonuç itibariyle daha güzeldir.' Süddî ve bir çokları ayetin bu son kısmını: 'Netice itibariyle daha güzeldir.' şeklinde anlamışlardır. Mücâhid ise: 'Karşılık ve mükâfat yönüyle daha güzeldir.' şeklinde anlamıştır ki, bu doğruya daha yakındır."[28]

İbn Kayyim el-Cevziyye (rahimehUllah) der ki: "Allah

[28] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nisa Suresi, 59. ayetin tefsiri

(subhanehu ve teala) kendisine ve Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e itaati emretmiştir. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in emrinin, Allah (subhanehu ve teala)'nın kitabında yerinin var olup olmadığına bakmaksızın, Kur'an'dan bağımsız olarak Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e itaat etmenin vucubiyetini bildirmek için: **'Resule itaat ediniz'** emrini tekrar etmiştir.

Emredilen şey Kur'an'da olsun olmasın, Resul (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir şey emrettiğinde mutlak olarak O'na itaat etmek vacibtir. Zira Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e Kur'an ve bir misli verilmiştir.

Fakat Allah (subhanehu ve teala) Ulu'l-Emre mutlak itaati emretmemiş, onlara itaati Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e itaat şartına bağlamıştır.

Ulema**, 'Allah'a arz etmek'**ten kasdedilen şeyin onu Kur'an'a arz etmek, **'Allah Resulu'ne arz etmek'**ten kasdedilen şeyin de, hayatında Resul (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kendisine, vefatından sonra ise Sünnet'ine arz etmek manasına geldiği konusunda ittifak etmişlerdir. Bu da imanın şartlarındandır."[29]

[29] İ'lam'ul-Muvakkîn, İbn Kayyim el-Cevziyye

9. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِى اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"Hayır, Rabbine yemin olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükümden dolayı içlerinde bir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça îmân etmiş olmazlar"[30]

İbn Kayyim el-Cevziyye der ki: "Noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah (subhanehu ve teala) yeminlerin en büyüğü ile yemin etti. O da kendi adına olan yeminidir. Bu yemini şundan dolayıdır:

İmanları sabit olmaz ve iman ehlinden sayılmazlar ta ki Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e dinin tüm hükümlerinde, kendi aralarındaki çekişmelerinde hakem tutmadıkça. (Allah subhanehu ve teala) bununla da yetinmedi, nefislerinde bir sıkıntı duymadan (Allah Resûlu sallAllahu aleyhi ve sellem'in) hükmünü kabul etmeleri (gerektiğini) ilave etti.

Şöyle ki nefislerinde hiç bir sıkıntı duymayacakları şekilde ve O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in hükmünü kesinlikle nefisleri sıkılmadan ve göğüsleri daralmadan O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e razı olup kabul etmeleri gerekir.

[30] Nisa Suresi, 65. ayet

Bunun yaparken de kendini zorlayıp sıkarak değil, gönül huzuruyla kabullenmek lazım. Başkasının zorla boyun eğip, sıkarak kendini kabullendiren kimsenin durumu gibi değil.

Bilakis efendisini seven ve kendisi için ondan daha sevgili olmayan ve kendini ona tam kabullendiren köle gibi. Çünkü o köle mutluluğunu ve kurtuluşunu efendisine, kendini kabullendirmekle biliyor.

Kul ne zaman bu durumu böyle bilir ve O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in emirlerine itaat ederse o zaman kalbinde bulunan bütün illetler ona boyun eğer. Ve bu kabullenme ve emre itaat ile kurtuluşu olacağını ve ebedi saadete kavuşacağını bilir."[31]

İbn Kesir şöyle der: "Allah (subhanehu ve teâlâ): **"Hayır, Rabbine yemin olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem yapmadıkça îmân etmiş olmazlar."** buyurarak kendi şerefli, mukaddes zâtına yemînle ifâde buyuruyor ki, bütün işlerde Allah Resûlu'nu hakem yapmadıkça hiç kimse gerçekten îmân etmiş olmaz.

O'nun verdiği hüküm gizli ve açık her zaman bağlanılması vâcib olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allah (subhanehu ve teala):

"Sonra da verdiğin hükümden dolayı içlerinde bir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyet ile teslim olmadıkça îmân etmiş olmazlar"..." buyurmuştur.

Yani seni hakem ta'yîn ettiklerinde; içlerinden sana itaat ederler. İçlerinde senin verdiğin hükme karşı herhangi bir sıkıntı duymazlar. İç ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir

[31] Risalet'ut-Tebukiyye, İbn Kayyim el-Cevziyye

müdâfaa ve münâkaşa olmaksızın bütünüyle bu hükme teslim olurlar."[32]

[32] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nisa Suresi, 65. ayetin tefsiri

10. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَاُولٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدّٖيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ اُولٰئِكَ رَفِيقًا

"Ve kim Allah'a ve Resûlune itaat ederse, işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebiler ve sıddıklar ve şuhedâ ve salihlerle beraberdirler. Ve onlar ne güzel refiktirler."[33]

İmam Şafii (rahimehUllah) der ki: "Müslümanlara düşen Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e tabi olmak ve böylece Allah'a itaat etmektir."[34]

İbn Kesir bu ayetin tefsirinde der ki: "Kim Allah'ın ve Resûlu'nun emrettiklerini yapar, Allah ve Resûlu'nun yasakladıklarını terkederse, işte Allah (subhanehu ve teala) o kişiyi şerefli evinde oturtur ve onu peygamberine, sonra rütbece onlardan sonra gelenlere (ki bunlar da sıddıklar, şehidler, genel olarak mü'minler olup içleri ve dışları temiz salih kişilerdir) komşu yapar."[35]

[33] Nisa Suresi, 69. ayet
[34] er-Risale, İmam Şafii
[35] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nisa Suresi, 69. ayetin tefsiri

11. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

"Her kim Resûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Ve kim yüz çevirirse, biz seni onların üzerine muhafız göndermedik."[36]

İbn Kesir der ki: "Allahu (subhanehu ve teala) bu ayette kulu ve elçisi Muhammed'e itaat edenin Allah'a itaat etmiş olacağını, O'na isyan edenin de Allah'a isyan etmiş olacağını haber veriyor.

Bunun yegâne sebebi, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) kendi arzusuyla konuşmaması, konuştuğunun da ancak kendisine vahyedilenden ibaret oluşudur."[37]

[36] Nisa Suresi, 80. ayet
[37] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nisa Suresi, 80. ayetin tefsiri

12. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا

"Ve Allah, sana Kitab'ı ve hikmeti indirdi ve bilmediklerini öğretti. Ve Allah'ın senin üzerindeki fazlı azîmdir."[38]

İmam Şafii der ki: "Allah (subhanehu ve teala), kitap deyince Kur'an'ı, hikmet ile de görüşlerine katıldığım Kur'an âlimlerinin dediği gibi Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sünnetini kasdetmiştir. Kur'an, önce kitabı, peşinden hikmeti zikretmiştir.

Buradaki hikmetin, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sünnetinden başka bir şey olduğunu söylemek de uygun değildir. Sebebi şudur: Allah (subhanehu ve teala), hikmeti, kitapla yanyana zikretmiştir.

Ayrıca Resûlu'ne itaati ve herkese onun emrine uymayı farz kılmıştır. Allah'ın kitabı ve Resûlunun sünnetinden başka hiçbir söz için farz denilmesi caiz değildir."

[38] Nisa Suresi, 113. ayet

13. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

"Ve kim kendisine hidayet beyan edildikten sonra Resul'e karşı gelir, mü'minlerin yolundan gayrisine tabi olursa onu döndüğü yola çevririz ve cehenneme yaslarız. Ve orası ne kötü bir varış yeridir."[39]

Şeyhulİslam İbni Teymiyye şöyle demiştir: "Doğru yol belli olduktan sonra Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e karşı gelen ve O'na muhalefet eden herkes, mü'minlerin yolundan başka bir yola tabi olmuştur.

Ve mü'minlerin yolundan başka bir yola tabi olan herkes Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e karşı gelmiş ve muhalefet etmiştir.

Şayet biri tabi olunan gerçek mü'minlerin yolunun yanlış olduğunu düşünecek olursa, bu aynen Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yolunu takib etmenin yanlış olduğunu düşünmek gibidir."[40]

[39] Nisa Suresi, 115. ayet
[40] Bknz.: Yayınlarımızdan "Neden Selef Yolunu Seçtim?"

İbni Teymiyye yine şöyle der: "Bu iki vasfın her ikisi de vaîdi/uyarıyı iktiza eder. Çünkü onlar birbirlerine bağlıdır. Bu sıfatlar **'Resûle muhalefet etmek'** ve **'Mü'minlerin yolundan gayrisine tabi olmak'**tır. Kim Resûl'den ayrılırsa, mü'minlerin yolunun dışına tâbi olmuş olur ki bu apaçık görülmektedir. Aynı şekilde mü'minlerin yolunun dışına tâbi olan kimse de Resûl'e muhalefet etmiş olur."[41]

Şeyh el-Elbani yukarıdaki ayeti zikrettikten sonra der ki: "Bu âyetin akıllarınızda ve kalplerinizde sabit olmasını, sizden gitmemesini umut ediyorum. Çünkü o, sizin konuşuyor olmanız kadar haktır. Bununla (yani bu âyetle), sağa veya sola sapmaktan, tek bir cüzde ya da tek bir meselede bile olsa, kurtuluşa eremeyen -bir başka deyişle: sapkın fırkalardan- fırkalardan herhangi birine mensub olmaktan kurtulursunuz. Çünkü Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem), bilinen bir hadiste -şimdi o hadisin şahid (önemli) kısmını zikredeceğim- buyurdu ki:

'Ümmetim 73 fırkaya ayrılacaktır. Biri hariç onların hepsi Ateştedir.'

Dediler ki: 'Onlar kimlerdir ey Allah'ın Resûlu?'

Buyurdu ki: **'Cemaattır.'**[42]

Cemaat: O mü'minlerin yoludur. Hadis, Allah'tan Nebîsi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kalbine direkt olarak vahyedilmemiş olsa bile, o ancak geçen âyetten iktibas olunmuştur: **'...mü'minlerin yolundan gayrisine tabi olursa...'**

[41] Bknz.: Yayınlarımızdan "Selefi Menhec Kurtuluşun Yoludur"

[42] Hasendir. İbn Mace (2992), İbn Ebi Asım es-Sünneh'de (63), Lalekai Şerhu Usul'ul-İtikad Ehli Sünneti ve'l Cemaah'ta (149) tahriç etmişlerdir.

Resûl ile ayrı düşen ve mü'minlerin yolunun dışına ittiba eden kimseler Ateş ile korkutulmuşsa, bunun aksi de aksi iledir (yani) mü'minlerin yoluna tâbi olan kimseler de Cennet ile -şeksiz, şüphesiz- vaad olunmuşlardır.

O halde; Allah Resûlu, 'Fırka-i Naciye nedir, onlar kimdir?' sorusuna cevap verirken buyurdu ki:

'Cemaattır.'

O halde cemaat, müslümanların taifesidir. Sonra bu mânâyı tekid eden, hatta onu daha çok izah ve beyan eden, başka bir rivayet gelmiştir. Buna göre O (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurmuştur ki:

'Benim ve ashabımın üzerinde olduğu üzere olandır.'[43]

'...ashabım...' o halde mü'minlerin yoludur..."[44]

[43] Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Tirmizi'de (2641. hadis): "Hasendir" der

[44] Bknz.: Yayınlarımızdan "Selefi Davetimiz", Şeyh el-Elbani

14. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا

"Bugün dininizi kemale erdirdim ve sizin üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'a razı oldum."[45]

İbn Kesir der ki: "Bu, Allah (azze ve celle)'nin bu ümmete lutfettiği en büyük nimettir. Evet, Allah bu ümmetin dinini mükemmel kılmıştır.

Artık ne başka bir dine, ne de peygamberleri (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den başka bir peygambere ihtiyaç duymayacaklardır. Zaten bunun için Allah (subhanehu ve teala) peygamberini, peygamberlerin sonu kılmış, insanlara ve cinlere göndermiştir.

O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in helal kıldığından başka bir helal yoktur. O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in haram kıldığından başka haram yoktur. O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in belirleyip teşri kıldığından başka din yoktur. O (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bildirdiği her şey haktır.

Hiç bir yalan ve aykırılık içerisinde yoktur. İman edenlerin dini kemale erdiğine göre; üzerlerindeki nimet de tamama ermiştir. Bunun için Allah (subhanehu ve teala):

[45] Maide Suresi, 3. ayet

'**Bugün dininizi kemale erdirdim ve sizin üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'a razı oldum.**' buyurmaktadır. Yani kendiniz için siz de İslam'ı seçin, zira Allah (subhanehu ve teala)'nın beğenip hoşlandığı din odur."[46]

[46] Tefsir'ul-Kur'an'il-Azim, İbn Kesir, Maide Suresi, 3. ayetin tefsiri

15. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا اَنَّمَا عَلٰى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

"Ve Allah'a itaat edin ve Resûl'e itaat edin ve sakının. Şâyet bundan sonra yüz çevirirseniz artık bilin ki, Resûl'umuzun üstüne düşen, sadece, apaçık tebliğdir."[47]

İmam Taberi der ki: "…Allah'ın emirlerine itaat edin ve Peygamberinin emirlerine uyun…"[48]

[47] Maide Suresi, 92. ayet
[48] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Maide Suresi, 92. ayetin tefsiri

16. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰى اِلَيَّ

"…ben, ancak bana vahyedilene ittiba ederim."[49]

İmam Taberi açıklama sadedinde der ki: "…bana Allah katından vahiy geliyor. Ben sadece bana vahyolunana ittiba ediyorum. Ondan asla ayrılmam."[50]

İbni Hazm der ki: "Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in din konusunda konuştuğu her söz, Allah (subhanehu ve teala)'dan bir vahiydir. Bunda şüphe yoktur.

Allah (subhanehu ve teala)'dan inen vahyin hepsinin (asağıda Hicr Suresinin 7. ayetinde buyurduğu gibi) 'indirilmiş bir zikir' olduğu konusunda şeriat ve lugat alimleri ittifak etmişlerdir.

Vahyin hepsi korunmuştur. Allah (subhanehu ve teala)'nın korumasını üstlendiği her şeyin, zayi edilmeyeceği garantilenmiştir. Aksi halde Allah (subhanehu ve teala)'nın kelamı, yalan olurdu.

Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in din konusunda konuştuğu şeylerin zayi edileceğine ve aralarına batılın karışacağına dair hiçbir yol yoktur.

[49] En'am Suresi, 50. ayet
[50] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, En'am Suresi, 50. ayetin tefsiri

Buraya bir yol bulunsaydı, Allah (subhanehu ve teala)'nın: '**Şüphe yok ki zikri biz inzâl ettik ve şüphe yok ki, onun koruyucuları elbette biziz.**'[51] kavlinin yalan olması gerekirdi ki, bunu müslüman söylemez.

Korunması vaad edilen zikri, Kur'an'a hamledenlerin delili yoktur. Zikr, Allah (subhanehu ve teala)'nın Kur'an'dan, Kur'an'ı açıklayan ve vahiy olan sünnetten, peygamberine inen her şeye verilen bir isimdir.

Zira Allah (subhanehu ve teala): '(O Resûlleri) **beyyinelerle ve zuburlarla** (kitablarla) (gönderdik)**, ve sana bu zikri inzâl ettik ki insanlara kendilerine inzâl edileni beyan edesin ve umulur ki tefekkür ederler.**'[52] ayetiyle Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i Kur'an'ı açıklamaya da memur kılmıştır."[53]

[51] Hicr Suresi, 9. ayet
[52] Nahl Suresi, 44. ayet
[53] el-İhkam, İbn Hazm

17. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

"Ve şübhesiz bu benim dosdoğru yolumdur, ona tabi olun ve (başka) **yollara tabi olmayın** (ki) **sizi O'nun yolundan ayırmasınlar. Bununla size tavsiye etti, umulur ki sakınırsınız."**[54]

İmam Kurtubi der ki: Allah (subhanehu ve teala), peygamberi Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem) vasıtasıyla açıklamış ve açmış olduğu geniş bir yol olarak teşri buyurduğu, sonu da cennete ulaşan yoluna tabi olmayı emretmektedir.

Bu yoldan bir çok yollar ayrılmıştır. Kim o doğru yolu izlerse kurtulur, kim bu ayrılan yollara koyulacak olursa, bu yollar kendisini cehenneme götürür.

İşte Allah (subhanehu ve teala): **'...ve** (başka) **yollara tabi olmayın** (ki) **sizi O'nun yolundan ayırmasınlar.'** uzaklaştırır, kaydırır(lar) diye buyurmaktadır."[55]

İmam Şatibi der ki: "Ayette geçen Sıratı Müstakim (dosdoğru yol) Allah'ın çağırdığı yoldur ve Sünnet'tir. Diğer yollar ise Sıratı Müstakim'den sapan ihtilaf ehlinin yoludur ki bunlar bid'atçılardır.

[54] En'am Suresi, 153. ayet
[55] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, En'am Suresi, 153. ayetin tefsiri

Diğer yollardan kastedilen, günahkarların yolları değildir. Zira masiyetler birer masiyet oluşları yönüyle şeriate benzemek üzere sürekli gidilen bir yol ortaya koymazlar. Bu nitelik, sadece sonradan uydurulan bid'atlara hastır."[56]

[56] el-İ'tisam, İmam Şatibi

18. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اَلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذِى يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِى التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْجِيلِ يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهٰيهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلَالَ الَّتِى كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِهٖ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِى اُنْزِلَ مَعَهُ اُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

" O kimseler ki, yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı olarak buldukları Resûl'e, ümmî Nebi'ye ittiba' ederler. Onlara ma'rufu emreder ve onları münkerden nehyeder ve onlara tayyibatı (temiz ve hoş şeyleri) **helâl kılar ve onların üzerine habaisi** (kötü ve pis şeyleri) **haram kılar. Ve onların üzerlerinde olan ağırlıklarını ve** (boyunlarına geçirilmiş) **zincirleri onlardan kaldırır. Ve onlar ki, ona iman ederler, ona saygı duyarlar, ona yardım ederler ve onunla beraber inzâl edilen nura tâbi olanlar. İşte onlar felah bulanlardır."**[57]

Taberi der ki: "..o insanlar, yanlarındaki Tevratta ve İncil'de sıfatlarını yazılı olarak buldukları, okuyup yazması olmayan, Allah'ın elçisi Muhammed'e tâbi olanlardır. Peygamber onlara, Allah'a iman edip ona itaat etmeyi emreder.

[57] A'raf Suresi, 157. ayet

Allah'a ortak koşmayı ve ona karşı günah işlemeyi yasaklar. Temiz ve helâl şeyleri Kendilerine helal kılar. Domuz eti ve içki gibi şeyleri onlara haram kılar.

Onlardan, ağır hükümler ile amel etme yükünü kaldırır. Ganimet mallarının ve hayvanları iç yağlarının haram olması gibi, kendilerini bağlayan bağları kaldırır. Bu Resûle iman edenler, ona saygı gösterenler ve Allah düşmanlarına karşı cihad ederek ona ve getirdiği dine yardım edenler ve Allah'ın ona indirdiği bir nur olan Kur'an'ın hükümlerine tâbi olanlar, işte kurtuluşa erenler onlardır."[58]

[58] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, A'raf Suresi, 157. ayetin tefsiri

19. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"…O'na ittiba edin, umulur ki hidayete eresiniz"[59]

İmam Taberi der ki: "…sizler o Peygamber'in yolunu tutun ki hidayete eresiniz."[60]

[59] Ar'af Suresi, 158. ayet
[60] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, A'raf Suresi, 158. ayetin tefsiri

20. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

"Ve kim Allah'a ve Resulune şaki olursa, şüphesiz, Allah'ın ıkâbı çok şiddetlidir."[61]

Taberi der ki: "Allah'ın ve Resulu'nun emirlerine karşı gelenlerin cezası bir gün mutlaka verilecektir. Şüphesiz ki Allah cezası şiddetli olandır. O'nun dünyada vereceği ceza düşmanlarını helak etmesidir. Ahirettteki cezası ise suçluyu cehennem azabına sokmasıdır."[62]

[61] Enfal Suresi, 13. ayet
[62] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Enfal Suresi, 13. ayetin tefsiri

21. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

"Ey îman edenler, Allah'a ve Resulune itaat ediniz ve ondan (Allah'ın kelâmından) **yüz çevirmeyiniz ve** (siz onu) **işitiyorsunuz."**[63]

Taberi der ki: "Ey iman, edenler, sizlere olan emir ve yasaklarında Allah'a ve Resûlu'ne itaat edin.

Allah'ın Resûlu'nun size tebliğ ettiği emir ve yasaklarını duyduğunuz halde onlardan yüz çevirip karşı çıkmayın."[64]

[63] Enfal Suresi, 20. ayet
[64] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Enfal Suresi, 20. ayetin tefsiri

22. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

"Ey îman edenler! Sizi, size hayat verecek şeye davet ettiklerinde Allah'a ve Resûlune icabet edin."[65]

Buhari der ki: "Ey iman edenler, sizi hayat verecek şeylere, sizi ıslâh edecek, sizi düzeltecek, sizin menfaatınıza olacak şeylere davet ettiği zaman Allah'a ve Resûlu'ne icabet edin."[66]

İbn Kayyim el-Cevziyye der ki: "Bu ayet bazı hususları ihtiva etmektedir:

Şüphesiz faydalı bir hayat ancak Allah ve Resûlu'ne icabet etmekle elde edilir. Dolayısıyla bu daveti her kim kabul etmezse, her ne kadar kendisinin hayvani hayatı olsa bile onun için gerçek bir hayatı yoktur. Onun bu hayvani hayatı kendisiyle en aşağılık hayvanlar arasında ortak bir paydadadır.

Öyleyse gerçek hoş hayat , zahiren ve batınen Allah ve Resûlu'nun çağırdıklarına icabet edenlerin hayatıdır. İşte bu kimseler, ölmüş olsalar da diridirlar . Onların dışındakiler ise, bedenleriyle hayatta bulunsalar bile ölüdürler.

---

[65] Enfal Suresi, 24. ayet

[66] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nisa Suresi, 24. ayetin tefsirinde Buhari'den nakledilmektedir.

Bundan dolayı insanlar arasında hayatı en mükemmel olanlar Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in davetine en mükemmel manada icabet edenlerdir. Zira O'nun çağırdığı her hususta hayat vardır.

Dolayısıyla her kim, ondan bir kısım kaçırmışsa hayatın da bir kısmını kaçırmış demektir. Öyleyse Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e davetine icabet ettiği kadar hayata sahiptir."[67]

[67] el-Fevaid, İbn Kayyim el-Cevziyye

23. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"Ve Allah'a ve Resûlune itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Yoksa yılgınlığa düşersiniz ve rüzgarınız gider. Ve sabredîn, şüphesiz ki Allah, sabredenlerle beraberdir."[68]

İmam Taberi der ki: "Allah (subhanehu ve teala) mü'minlere, savaşırken de Allah'a ve Resûlu'ne itaat etmelerini, emirlerine uyup, yasaklarından kaçınmalarını emretmekte böylece Allah'ın, kendilerine yardım etmesini hak edeceklerini beyan etmektedir.

Ayrıca Allah (subhanehu ve teala) mü'minlere, birbirlerine kenetlenmeleri gereken savaş halinde ihtilafa düşmemelerini, aksi takdirde birlik ve beraberliklerinin zedelenerek güçlerinin gideceğini, bundan dolayı sabretmeleri gerektiğini, çünkü Allah (subhanehu ve teala)'nın, sabredenlerle beraber olacağını bildirmektedir."[69]

[68] Enfal Suresi, 46. ayet
[69] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Enfal Suresi, 46. ayetin tefsiri

24. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اِذْ هُمَا فِى الْغَارِ اِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا

"…ikisi mağarada iken arkadaşına: 'Mahzun olma, Allah bizimle beraberdir' demişti…"[70]

İbn Kayyim el-Cevziyye der ki: "Kalbiyle ve ameliyle Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ile ve O'nun getirdikleri ile arkadaşlık eden bir kimse, bedenen O'nunla arkadaşlık etmese bile şübhesiz Allah (subhanehu ve teala), onunla beraberdir."[71]

[70] Tevbe Suresi, 40. ayet
[71] İbn Kayyim Tefsiri, Tevbe Suresi, 40. ayetin tefsirinde

25. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اَلَمْ يَعْلَمُوا اَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذٰلِكَ الْخِزْىُ الْعَظِيمُ

"Bilmiyorlar mı ki, kim Allah'a ve Resûlune karşı hududu aşarsa, onun için, içinde ebedi kalacağı cehennem ateşi vardır. Bu ise, en büyük rezilliktir."[72]

İbn Kesir der ki: "Onlar yakînen bilmediler mi ki Allah'a ve Resûlu'ne karşı koymaya, O'nunla harbetmeye, ona muhalefet etmeye kalkışan kimse bir noktada, Allah ve Resûlu de bir noktadadır."[73]

Taberi der ki: "O münafıklar bilmezler mi ki, kim Allah'a ve Resûlu'ne karşı savaşır onların emirlerine karşı gelirse, şüphesiz ki ona âhirette cehennem azabı vardır. Orada ebedi kalacaklardır. İşte zillet ve büyük rezillik budur."[74]

[72] Tevbe Suresi, 63. ayet
[73] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Tevbe Suresi, 63. ayetin tefsiri
[74] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Tevbe Suresi, 63. ayetin tefsiri

26. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ اُولٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

"Ve mü'minler ve mü'mineler bazıları bazılarının velîleridir. Ma'rufu emrederler ve münkerden alıkorlar. Ve namazı ikâme ederler ve zekâtı verirler. Ve Allah'a ve O'nun Resûlune itaat ederler. İşte bunlara Allah rahmet edecektir. Muhakkak ki, Allah, Aziz'dir; Hakîm'dir."[75]

Kurtubi der ki: "**'…bazıları bazılarının velîleridir.'**: Yani, candan sevgi, muhabbet bakımından kalpleri birlik içerisindedir.

'**Ma'rufu emrederler...**': Allah (subhanehu ve taela)'ya ibadeti, O'nu tevhid etmeyi ve buna bağlı olan diğer bütün hususları emrederler.

'**…münkerden alıkorlar…**': Putlara tapmaktan ve buna bağlı olan her hususdan vazgeçirmeye çalışırlar.

'**…namazı ikâme ederler…**' İbn Abbas (radiyAllahu anh) der ki: 'Burada kastedilenler beş vakit namazdır.'

[75] Tevbe Suresi, 71. ayet

'**Allah**'**a**' farz kıldığı hususlarda '**Resûlune**' kendileri için Sünnet kıldıklarında '**itaat ederler.**'"[76]

[76] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Tevbe Suresi, 71. ayetin tefsiri

27. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

"(O Resûlleri) **beyyinelerle ve zuburlarla** (kitablarla) (gönderdik)**, ve sana bu zikri inzâl ettik ki insanlara kendilerine inzâl edileni beyan edesin ve umulur ki tefekkür ederler"**[77]

İbn Kesir der ki: "Allah (subhanehu ve teâlâ) buyurur ki: **'...sana bu zikri inzâl ettik ki insanlara kendilerine inzâl edileni beyan edesin..'** Senin sana indirileni bilmen, ona arzulu, istekli olman, ona tâbi olup uyman sebebiyle bir de biz senin yaratıkların en üstünü, Âdemoğlunun efendisi olduğunu bilmemizle sana bu zikri; Kur'ân'ı indirdik.

Sen ondan mücmel kalanı onlara açıklarsın, müşkil olanlarını da beyân edersin. **'...ve umulur ki tefekkür ederler.'** Kendi nefislerine bakarlar, hidâyete ererler, böylece dünya ve âhirette kurtuluşu kazanırlar."[78]

Kurtubi der ki: "Buna göre Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) Allah (subhanehu ve teala)'nın kitabında mücmel bıraktığı namaz, zekât ve buna benzer etraflıca açıklamamış

[77] Nahl Suresi, 44. ayet
[78] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nahl Suresi, 44. ayetin tefsiri

olduğu hükümlerden, Allah (subhanehu ve teala)'nın muradını beyan edicidir."[79]

[79] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Nahl Suresi, 44. ayetin tefsiri

28. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَمَا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِى اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Ve Kitab'ı sana, kendisinde ihtilâfa ettikleri şeyi onlara beyan etmen ve iman edecek bir kavme hidayet ve rahmet olmasından başka şey için inzâl etmedik."[80]

İbn Teymiyye der ki: "Kim O'nun hakka değil batıla delalet eden şeyler söylediğini, asıl muradın ne olduğunu açıklamadığını bu lafızlarla aslında batıl olmayan manayı kastettiğini ancak insanların, o görüşleriyle gerçek muradı anlamalarının mümkün olmadığını savunursa o gerçekte Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i kötülemiştir.

Aksini nasıl düşünebiliriz; O halk içinde hakkı en iyi bilen kişi değil midir? O, hakkı beyan etmede insanların en kabiliyetlisi değil midir? İnsanlara güzel öğüt veren insanların en güzel öğüt vereni o değil mi? Bütün bunlar, onun hak konusundaki beyanının bütün insanların açıklamalarından daha mükemmel olmasını gerektirmez mi?

Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem) halk içinde hakkı en iyi bilendir; insanlar arasında dili en düzgün, beyanı en sahih olandır. O, kulların hidayeti konusunda insanların en hırslısıdır.

[80] Nahl Suresi, 64. ayet

Allah ona, apaçık bir şekilde tebliğ etmesini vacip kılmış, insanlara Kitabı -onlar için indirileni- açıklasın diye indirmiştir.

Öyleyse onun hitabının açıklamasının sözlerinin diğer insanlardan daha mükemmel olduğunda şüphe yoktur. O halde nasıl olur da o hakkı açıklamamış olur?

Aksine o, cehaletine, ilminin ve aklının noksanlığına rağmen, kendisine pek çok deliller gösterilen kimselere hakkı beyan etmiştir."[81]

[81] Muvaffakat-u Sârihi'l-Ma'kul li-Sahihi'l Menkul, İbn Teymiyye

29. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Erkekten veya kadından kim mü'min olarak bir sâlih amel işlerse, o takdirde ona mutlaka temiz bir hayat yaşatırız ve onları, mutlaka işlemiş oldukları amellerin ecirlerinden daha güzeliyle mükâfaat landıracağız."[82]

İbn Kesir der ki: "Bu, güzel amel işleyenlere Allah (subhanehu ve teala)'nın bir vaadidir. Salih amel; kadın olsun erkek olsun kalbi Allah (subhanehu ve teala)'ya ve Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e iman etmiş, ademoğullarından sâdır olan, Allah'ın kitabına ve peygamberinin sünnetine uygun düşen ameldir. Bu amel; emrolunmuş, Allah (subhanehu ve teala) katından meşru kılınmış bir ameldir.

İşte Allah (subhanehu ve teala) bu güzel amelleri işleyenlere dünyada iken hoş bir hayat yaşatacağını, âhiret yurdunda iken işlemiş olduklarından daha güzeli ile onları mükâfatlandıracağını va'dediyor. Güzel bir hayat hangi yönden olursa olsun her türlü rahat ve huzuru içine almaktadır."[83]

[82] Nahl Suresi, 97. ayet
[83] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nahl Suresi, 97. ayetin tefsiri

30. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ اِذَا دُعُوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlu'ne dâvet olunduklarında mü'minlerin sözü ancak: 'İşittik ve itaat ettik.' demeleridir. Ve işte onlar felâha erenlerdir."[84]

İbn Kesir der ki: "Allah (subhanehu ve teala) Allah'a ve Resûlu'ne icabet eden mü'minlerin sıfatlarını haber verir. Onlar, Allah'ın Kitab'ı ve Resûlu'nun Sünneti dışında bir din aramamaktadırlar.

Şöyle buyurur: **'Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlu'ne dâvet olunduklarında mü'minlerin sözü ancak: 'İşittik ve itaat ettik.' demeleridir.'** Bu sebeple Allah (subhanehu teala) onları kurtuluşla nitelemiştir.

Kurtuluş; arzulanana nail olmak ve korkulandan kurtulmaktır. (Ve devamla) **'Ve işte onlar felâha erenlerdir.'** buyurmuştur."[85]

[84] Nur Suresi, 51. ayet
[85] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nur Suresi, 51. ayetin tefsiri

31. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

قُلْ اَطِيعُوا اللّٰهَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَاِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

"De ki: 'Allah'a itaat edin, Resûle itaat edin'. İmdi eğer yüz çevirirseniz artık O'nun üzerine olan, (O'na) **yükletilmiş olandır ve sizin üzerinize** (düşen de) **size yükletilmiş olandır. Ve eğer O'na itaat ederseniz, hidayete erersiniz. Ve Resûl'un üzerine** (düşen) **ancak apaçık beyan etmektir."**[86]

İmam Kurtubi der ki: "**'Eğer O'na itaat ederseniz, hidayete erersiniz.'** Allah (subhanehu ve teala) hidayet bulmayı O'na itaat ile birlikte takdir buyurmuştur."[87]

[86] Nur Suresi, 54. ayet
[87] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Nur Suresi, 54. ayetin tefsiri

32. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"Ve namazı ikâme edin, zekâtı verin ve Resûle itaat edin, böylece rahmete erdirilesiniz."[88]

İbn Kesir der ki: "Allah (subhanehu ve teala), inanan kullarına namazı kılmalarını emrediyor. Namaz, tek ve ortağı olmayan Allah'a ibadettir.

Onlara zekat vermelerini emrediyor. Zekat, yaratıkların güçsüzlerine ve fakirlerine ihsanda bulunmaktır.

Allah (subhanehu ve teala) inanan kullarının bu işlerde Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e itaat eder durumda olmalarını, kendilerine emrettiği hususlarda peşinden gitmelerini, yasakladıklarını terketmelerini emrediyor."[89]

[88] Nur Suresi, 56. ayet
[89] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Nur Suresi, 56. ayetin tefsiri

33. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيرًا

"Andolsun ki, sizin için Allah'ın Resûlu'nde güzel bir örnek vardır, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için."[90]

İmam Taberi der ki: "Allah (subhanehu ve teala) bu ayette, Hendek savaşında, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in ordusuna katılmayan münafıkları kınamakta biz mü'minlere de sözlerimizde, amellerimizde ve tüm davranışlarımızda Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i örnek almamızı emretmektedir.

Evet, biz mü'minler için en güzel örnek Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'dir. Zira o, bizleri yaratan Allah (subhanehu ve teala) tarafından, bizlere doğru yolu göstermek için gönderilmiştir.

O, Allah (subhanehu ve teala) tarafından, hata işlemekten korunmuş ve Cebrail (aleyhisselam) vasıtasıyla devamlı olarak kontrol altında tutulmuştur."[91]

[90] Ahzab Suresi, 21. ayet
[91] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Ahzab Suresi, 21. ayetin tefsiri

Kurtubi der ki: "Örnek; 'Kendisine uyulan örnek' anlamındadır. Kendisine uyulan, ve haline bakılarak tesellide bulunulan ve böylelikle bütün fiillerinde kendisine uyulan, bütün halleri örnek alınarak teselli bulunulan kimsedir.

Mesela, onun yüzü yaralanmış, azı dişi kırılmış, amcası Hamza (radıyAllahu anh) öldürülmüş ve aç kalmıştır. Bütün bu hallerde O'nun sabırlı, ecrini Allah'tan bekleyen, Allah'a şükreden ve haline razı olan bir kimse olduğu görülmüş; O'nun başka bir haline şahit olunmamıştır."[92]

[92] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Ahzab Suresi, 21. ayetin tefsiri

34. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى فِى بُيُوتِكُنَّ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ

"Ve sizin evlerinizde tilâvet edilen/okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti hatırlayın"[93]

İbn Kayyim el-Cevziyye der ki: "Allah (subhanehu ve teala) burada 'metluv/okunan vahyi' iki kısma ayırmıştır, biri Kur'an olan ayetler, diğeri ise Sünnet olan hikmet. Sünnetten kasıt ise Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den Kur'an dışında alınanlardır."[94]

İbn Teymiyye der ki: "Seleften birçok kişi, hikmetten kasdın Sünnet olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü -Allah kendilerinden razı olsun- Peygamber hanımlarının evlerinde Kur'an'dan başka okunan şey, Peygamberin sünnetleridir. Bu sebeble Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem): "ألا إني أوتيت الكتاب ومثله معه **Dikkat edin! Bana Kitab ile birlikte misli verilmiştir"**[95] buyurmuşlardır."[96]

---

[93] Ahzab Suresi, 34. ayet

[94] es-Savaik'ul-Mursele, İbn Kayyim el-Cevziyye

[95] Ebû Dâvud, "Sünnete Sarılmanın Lüzumu" bölümünde (4604. Hadis). Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Ebi Davud'ta hadis için: "Sahihtir" demiştir.

[96] Vasiyyet'ul-Kubra, İbn Teymiyye

35. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُ اَمْرًا اَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

"Ve bir mü'min ve bir mü'mine için Allah ve Resûlu bir işe hükmettiğinde onlar için işlerinde muhayyerlik olamaz. Ve kim, Allah'a ve O'nun Resûl'une isyan ederse artık apaçık bir dalâlet ile dalâlete düşmüş olur."[97]

Kurtubi der ki: "Allah (subhanehu ve teala), kendisinin ve Resulû'nun emrinin işitilmesi halinde mükellefin istediğini seçebilme hakkını ortadan kaldırmakta, daha sonra da böyle bir emrin sadır olmasına rağmen istediğini seçmeye kalkışan kimsenin de isyan etmiş olacağını belirtmekte, böyle bir masiyetin sonucu olarak da dalâletin yani sapıklığın sözkonusu olacağını bildirmektedir. O halde emir kipinin vücub ifade ettiğini kabul etmek gerekmektedir."[98]

Şeyh el-Elbani der ki: "(Müslümanlar) Allah (subhanehu ve teala)'nın ve Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kelâmında sabit olan hükümlere uyup, insanların hayatlarında yer etmiş olan

[97] Ahzab Suresi, 36. ayet
[98] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Ahzab Suresi, 21. ayetin tefsiri

hiçbir adet, örf ve geleneği Allah (subhanehu ve teala)'nın ve Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in kelâmından üstün tutmasınlar! Zira Allah (subhanehu ve teala) Kur'an'da:

'Ve bir mü'min ve bir mü'mine için Allah ve Resûlu bir işe hükmettiğinde onlar için işlerinde muhayyerlik olamaz. Ve kim, Allah'a ve O'nun Resûl'une isyan ederse artık apaçık bir dalâlet ile dalâlete düşmüş olur.' buyurmaktadır."[99]

[99] Adabu Zifaf, Muhammed Nasiruddin el-Elbani

36. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Ey iman edenler, Allah'ın ve Resûlu'nun önüne geçmeyin ve Allah'tan korkun. Şübhesiz Allah, Semî'dir, Alîm'dir."[100]

İmam Taberi demiştir ki: "Ey, Allah (subhanehu ve teala)'nın birliğine ve Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in peygamberliğine iman edenler, gerek dini, gerek dünyevî işlerinizde Allah (subhanehu ve teala)'nın ve Resûlu'nun hükümlerine başvurmadan önce karar vermeyin.

Aksi takdirde Allah (subhanehu ve teala)'nın ve Resûlu'nun hükümlerine zıt karar vermiş olabilirsiniz. Allah (subhanehu ve teala)'nın ve Resûlu'nun izin vermediği bir hususta herhangi bir söz söylemek veya bir iş yapmaktan çekinin ve Allah'tan korkun.

Zira Allah (subhanehu ve teala), söylediklerinizi çok iyi işiten ve yaptıklarınızı çok iyi bilendir."[101]

İmam Kurtubi der ki: "**'...Allah'ın ve Resûlu'nun önüne geçmeyin!'** buyruğu Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sözlerine karşı itirazı terkedip ona uyup onun izinden gitmenin

[100] Hucurat Suresi, 1. ayet

[101] Cami'ul-Beyan fi Tefsir'il-Kur'an, Taberi, Hucurat Suresi, 1. ayetin tefsiri

vacib oluşu hususunda asli bir dayanaktır."[102]

İbn Kayyim el-Cevziyye şöyle demiştir: "Yani Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) söz söylemeden siz konuşmayın, o emretmedikçe siz emretmeyin, o fetva vermeden siz fetva vermeyin.

O (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir konuda hüküm koyup karar vermedikçe siz herhangi bir meselede karar vermeyin. Kısacası Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) söz sözlemedikçe veya fiilde bulunmadıkça, siz ne konuşun ne de fiilde bulunun."[103]

Şeyh el-Elbani (rahimhUllah) şöyle der: "Allah (subhanehu ve teala)'nın önüne geçmek caiz olmadığı gibi Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in önüne geçmek de caiz değildir. Bu şu manaya gelmektedir: Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Sünnet'ine muhalefet etmek caiz değildir." ve İbn Kayyim'in yukarıdaki sözünü nakleder.[104]

[102] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Hucurat Suresi, 1. ayetin tefsiri
[103] İlam'ul-Muvakkîn, İbn Kayyim el-Cevziyye
[104] El-Hadisu Hüccetin binefsihi fi'l-Akaidi ve'l-Ahkam, el-Elbani

37. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَرْفَعُوا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِىِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

"Ey îman edenler! Seslerinizi Nebî'nin sesi üzerine yükseltmeyin. Ve O'na sözü bazınızın bazınıza bağırması gibi bağırırcasına söylemeyin ki (sonra) **siz şuurunda olmadan amelleriniz heba olur."**[105]

İbn Kayyim el-Cevziyye der ki: "Şayet onların (yani ashabın) seslerini Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sesinden daha fazla yükseltmeleri amellerinin boşa gitmesine sebep olabiliyorsa, kendi görüşlerini, akıllarını, arzularını, siyaset ve bilgilerini Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in getirdiğinin önüne almaları ve ondan yüksek tutmaları nasıl olmalı? Bu durum amelleri haydi haydi boşa çıkarmaz mı?"[106]

[105] Hucurat Suresi, 2. ayet
[106] İlam'ul-Muvakkîn, İbn Kayyim el-Cevziyye

38. AYET(LER)

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى۞

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى۞

وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوٰى۞

اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى۞

"Batmakta olan yıldıza andolsun ki, arkadaşınız dalâlete düşmedi ve azmadı. Ve O hevâdan konuşmaz. O, ancak kendisine vahyolunan bir vahiydir."[107]

İbn Teymiyye şöyle demiştir: "...Hak ve Sünnet bağlılarının önderi ve reisi, ancak ve ancak Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'dir ki O, hevâdan konuşmaz; O'nun söylediği sözler, kendisine vahyedilen vahiyden başka bir şey değildir.

O, öyle bir önderdir ki, haber verdiği bütün hususların şüphesiz tasdik edilmesi, verdiği bütün emirlerde mutlaka itaat olunması gerekir."[108]

İmam Şatibi der ki: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bildirmiş olduğu her haber, haber verdiği gibidir, haktır,

[107] Necm Suresi, 1.-4. ayet
[108] Mecmu'ul-Fetava, İbn Teymiyye

doğrudur, hem haber verdiklerinde, hem de kendisinden (naklederek aldığı melek) hakkında itimad edilir. (Verdiği) habere, teklifle alakalı bir hükmün bina edilip edilmemesi arasında herhangi bir fark yoktur.

Şayet O (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir hüküm teşriinde bulunmuş veya bir şeyi emretmiş veya yasaklamış ise, aynen beyan ettiği gibi kabul edilir.

Meleğin Allah (subhanehu ve teala)'dan haber vermesiyle (kalbine) üfürülmesi ve nefsine ilka edilmesi veya rüya/keşifle gösterilmesi ya da mucizevi bir şekilde gayba muttali olması veya bunların haricinde her hangi bir yolla alması arasında bir ayrım yapılamaz.

(Hangi surette olursa) olsun, bu gelen habere itibar edilir, itikadta ve amelde üzerine bina edilebilinir, zira Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ismet (vasfı) ile te'yid edilmiştir ve O (sallAllahu aleyhi ve sellem) kendi hevâsından konuşmaz."[109]

[109] el-Muvafakat, İmam Şatibi

39. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

"...ve Allah'a ve Resûlune itaat edin. Allah, yaptıklarınızdan haberdârdır."[110]

Kurtubi der ki "Allah (subhanehu ve teala)'ya farz kıldığı hususlarda ve Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e sünnetlerinde itaat edin. Allah her yaptığınızdan haberdardır."[111]

[110] Mucadele Suresi, 13. ayet

[111] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Mucadele Suresi, 13. ayetin tefsiri

40. AYET

Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurmuştur:

وَمَا اٰتٰىكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

"Resûl size neyi verdiyse onu alın ve nehyettiğinden sakının. Ve Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah'ın ıkâbı çok şiddetlidir."[112]

İbn Kesir der ki "Size hangi şeyi emrederse onu yapın. Neyi de yasaklarsa ondan kaçının. Zira o, yalnızca hayrı emreder ve yalnızca şerden nehyeder."[113]

İmam Kurtubi şöyle der: "el-Maverdi dedi ki: Bunun genel olarak Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bütün emir ve yasakları hakkında yorumlandığı söylenmiştir. Çünkü o, ancak salâh olan bir işi emreder ve ancak fesâd olan bir işi yasaklar."[114]

[112] Haşr Suresi, 7. ayet
[113] Tefsir'ul Kur'an'il Azim, İbn Kesir, Haşr Suresi, 7. ayetin tefsiri
[114] El-Camiu li-Ahkam'ul-Kur'an, Kurtubi, Haşr Suresi, 7. ayetin tefsiri

SONUÇ

Şeyh el-Elbani der ki: "Azze ve celle buyuruyor ki:

يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

"Allah, içinizden iman edenlerin ve ilim verilenlerin derecelerini yükseltir."[115]

Allah (azze ve celle)'nin, ehlini, onu libas edinenleri ve onların yoluna girenleri sena ettiği bu ilim nedir?

Cevap: Şeyhulİslam İbni Teymiyye (rahimehUllah)'ın öğrencisi İmam İbni Kayyım el-Cevziyye (rahimehUllah)'ın dediği gibi:

İlim Allah'ın dediğidir, Resûlu'nun dediğidir, Sahabenin dediğidir; sahtecilikle (ilim) olmaz

İlim, Resûl ile fakîhin reyi arasında sefihçe muhalefet etmek için (kullandığın) oyuncağın değildir

Temsîl ve teşbihten sakındıralım derken asla, sıfatların inkârı ve nefyi de değildir

İlim -o halde-; bu sözden, şairlerin sözleri arasında nadiren duyduğumuz bu şiirden alalım. Çünkü âlimlerin şiiri, şairlerin şiiri gibi değildir. Bu, âlim bir zattır ve şiiri de güzeldir. O diyor ki:

İlim, ilk mertebede Allah'ın söylediklerıdir; ikinci mertebede Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in söylediklerıdir; üçüncü mertebede Sahabenin söylediklerıdir.

[115] Mücadele Suresi, 11. ayet

İbni Kayyım'ın bu sözü bize çok çok mühim bir hakikati hatırlatıyor. Bugün, İslami gruplar içerisinde İslam'a davet adı altında yer alan davetçilerin geneli, bu hakikatten epeyce gaflete düşmüştür. Peki, bu hakikat nedir?

Bu davetçilerin hepsinin nezdinde İslam'ın ancak Allah'ın Kitabı ve Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sünneti olduğu bilinmektedir. Bu şüphesiz ki doğrudur ama eksiktir. Bu eksiklik; İbni Kayyım'ın geçen şiirinde işaret ettiği husustur. Şöyle ki O (rahimehUllah), Kitab ve Sünnet'ten sonra Sahabeyi zikretmiştir:

İlim, Allah'ın dediğidir; Resûlu'nun dediğidir, Sahabenin dediğidir.

Şimdi (Kitab ve Sünnet) ile beraber Sahabeyi de zikreden bir kimseyi çok nadir duyuyoruz. Onlar (Sahabe), hepimizin de bildiği gibi, Nebî (sallAllahu aleyhi ve âlihî ve sellem)'in **"İnsanların en hayırlısı benim asrımdır."** şeklinde buyurduğu mütevatir olarak gelen hadîse (konu olan) Selefi Salih'in başıdırlar.

Davetçi toplulukların dediği gibi "asırların en hayırlısı" demeyiniz. "Asırların en hayırlısı" [lafzının] Sahihayn'da ve diğer hadis kaynaklarındaki sünnette -sahih sünnette- hiçbir aslı yoktur. Sünnet, hadîsin **"İnsanların en hayırlısı benim asrımdır; sonra onları takip edenlerdir; sonra da onları takip edenlerdir."** lafzı ile (gelen) rivayetine mutabıktır.

İmam İbni Kayyım el-Cevziyye, haklarında hayırla şehadette bulunulan üç asrın başındaki bu sahabeyi Kitab ve sünnete dahil etmiştir. Bu dahil etme hususu İmam İbni Kayyım'dan bir rey, bir ictihad ve hataya maruz kalması muhtemel bir istinbat mıdır? Çünkü her cevval atın bir sürçmesi hatta sürçmeleri vardır.

Cevap: Hayır; Bu, hatalı olma ihtimali bulunan bir istinbat veya ictihadtan değildir. Bu ancak, Allah'ın Kitabına ve Resûlullah (sallAllahu aleyhi ve âlihî ve sellem)'in hadisine dayandırılmıştır."

Ve Şeyh sözlerine şöyle devam eder:

"O halde davetimiz, 3 rükün üzere kaim olmaktadır: Kitab, Sünnet ve Selefi Salihe ittiba etmek.

Her kim, Selefi Salih'e tâbi olmadığı halde Kitab ve Sünnete ittiba ettiğini sanırsa; lisan-ı hâli ile, dili ve sözü ile de olabilir, derse ki: 'Onlar da insan, biz de insanız' şüphesiz ki o kayma ve sapma içindedir. Niçin? (O) Mü'minlerin yoluna tâbi olmuş mudur? Hayır. Resûl-i Kerîm'in ashabına ittiba etmiş midir? Hayır. Neye ittiba etmiştir? Sadece hevasına ittiba etmiştir, aklına tâbi olmuştur diyebiliriz.

Ve akıl masum mudur?

Cevap: Hayır, o halde apaçık bir dalâlet ile sapmıştır. Ben, eskiden bilinen fırkalar içerisinde aktarıla gelen bunca hilafın ve bugün yaşamakta olan hilafın sebebinin; bu üçüncü kaynağa -ki o selefi salihtir- dönüşün yokluğu olduğuna inanıyorum. Herkes Kitaba ve Sünnete bağlı olduğunu iddia ediyor. Bu tür sözleri şaşkın gençlikten o kadar çok duyuyoruz ki. Örneğin diyorlar ki: 'Kardeşim! Bunlar da Kitab ve Sünnet diyor, onlar da Kitab ve Sünnet diyor, o halde kesin hükmü veren nedir?'

Kitab, Sünnet ve selefi salihin menheci. Selefi salihe dayanmaksızın Kitab ve Sünnete dayananlar; Kitaba ve Sünnete dayanmamışlardır, ancak akıllarına, diğer bir deyişle hevalarına dayanmışlardır."

Ve Şeyh sözlerini şöyle noktalar:

"Kitab ve Sünnetin mânâlarının hakîkatlerini bilmeye ulaştıran yol nedir?

Yolu biliyorsunuz. O, bizim dil ve edebiyat bilgimize dayanmamız (değildir); Kur'ân'ı ve Sünneti hevalarımıza, âdetlerimize, geleneklerimize, mezheblerimize, tarikatlarımıza göre tefsir etmek değildir. O ancak şu beyitte söylendiği gibidir ki bu söz ile konuşmayı bitiriyorum:

Her bir hayır, selefe ittiba etmededir

Her bir şer de, halefin bid'at icat etmesindedir

Umulur ki bunda bir kalbi olan veya şahid olarak kulak veren herkes için bir öğüt vardır."[116]

[116] Bknz.: Yayınlarımızdan "Selefi Davetimiz"